

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาเรื่องการจัดการความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา จังหวัดพิษณุโลกในบทนี้กล่าวถึง ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง และการสุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล วิธีการสร้างเครื่องมือ วิธีดำเนินการรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ตามลำดับ ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้คือ ผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดพิษณุโลก จำนวน 484 คน จาก 484 โรงเรียน
2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดพิษณุโลก ปีการศึกษา 2552 จำนวน 214 คน จาก 214 โรงเรียน ได้มาจากตาราง 1 จำแนกตามประเภทของโรงเรียนแยกตาม อำเภอ โดยการสุ่มแบบแบ่งชั้น คิดเป็นสัดส่วน (Proportional Stratified Random Sampling)
3. วิธีการสุ่มตัวอย่าง ซึ่งมีวิธีการสุ่มตัวอย่างดังนี้
  - 3.1 สัมรวจข้อมูลจำนวนสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดพิษณุโลก หาจำนวนประชากร
  - 3.2 กำหนดจำนวนกลุ่มตัวอย่าง โดยเทียบจำนวนประชากรกับตารางกำหนดสัดส่วนของ Krejcie และ Morgan ได้เป็นกลุ่มตัวอย่าง
  - 3.3 สุ่มตัวอย่างผู้บริหารสถานศึกษาในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดพิษณุโลก แบ่งเป็น 3 เขตพื้นที่การศึกษา
  - 3.4 แบ่งเขตพื้นที่การศึกษาตามอำเภอของโรงเรียนตั้งอยู่ กำหนดแต่ละอำเภอตามสัดส่วน ของ Krejcie และ Morgan
  - 3.5 แต่ละอำเภอแบ่งประเภทของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดพิษณุโลก เป็นโรงเรียนระดับประถมศึกษา โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา และโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา

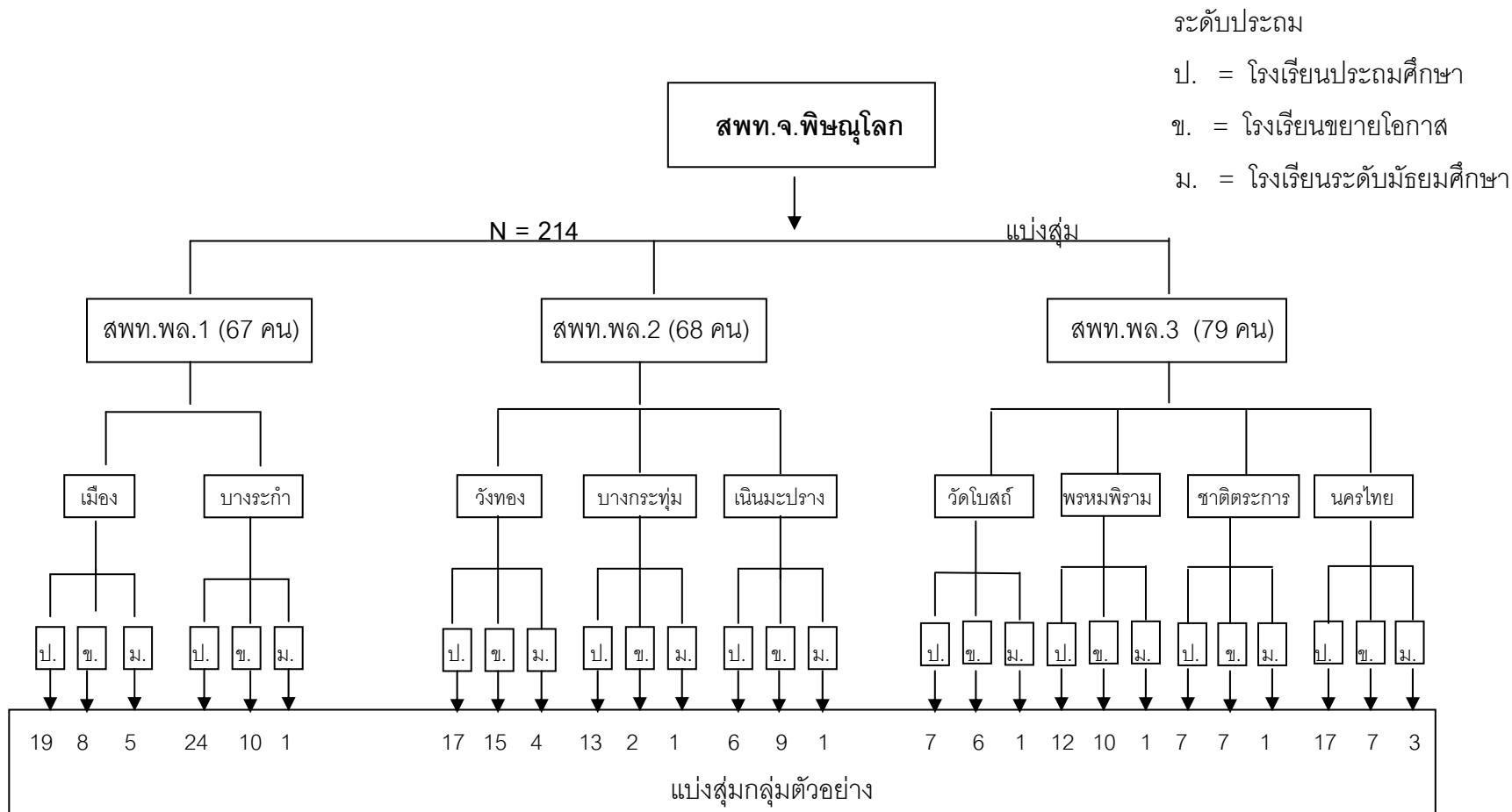
3.6 หากกลุ่มตัวอย่างจากโรงเรียนตามสัดส่วน โดยคิดสัดส่วนจากประเภทของโรงเรียน ได้เป็นกลุ่มตัวอย่างตามแผนภูมิและตารางดังนี้

**ตาราง 1 แสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างผู้บริหารสถานศึกษา
จำแนกตามประเภทของโรงเรียน**

ระดับโรงเรียน	ประชากร		กลุ่มตัวอย่าง	
	คน	ร้อยละ	คน	ร้อยละ
โรงเรียนระดับประถมศึกษา	277	57.23	122	57.00
โรงเรียนขยายโอกาส	167	34.50	74	34.59
โรงเรียนระดับมัธยมศึกษา	40	8.27	18	8.41
รวม	484	100	214	100

**ตาราง 2 แสดงการกระจายของประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ผู้บริหารโรงเรียนโรงเรียนละ
1 คน แยกเป็นรายอำเภอ**

ที่	อำเภอ	ระดับประถมศึกษา			โรงเรียนขยายโอกาส			ระดับมัธยมศึกษา		
		จำนวน	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	จำนวน	ร้อยละ
		(โรงเรียน)	(คน)		(โรงเรียน)	(คน)		(โรงเรียน)	(คน)	
1	เมือง	42	19	45.23	18	8	44.44	11	5	45.45
2	บางระกำ	55	24	43.63	22	10	45.45	2	1	50.00
3	วังทอง	38	17	44.73	33	15	45.45	8	4	50.00
4	บางกระพุ่ม	30	13	43.33	5	2	40.00	2	1	50.00
5	เนินมะปราง	13	6	46.15	18	9	50.00	3	1	33.33
6	วัดโบสถ์	17	7	41.18	17	6	35.29	2	1	50.00
7	พรหมพิราม	28	12	42.86	22	10	45.45	3	1	33.33
8	ชาติตระการ	16	7	43.75	17	7	41.17	2	1	50.00
9	นครไทย	38	17	44.74	15	7	46.66	7	3	42.85
	รวม	277	122	44.04	167	74	44.31	40	18	45.00

ภาพ 3 แสดงการสุ่มตัวอย่างผู้บริหารสถานศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา เป็นแบบสอบถาม 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม เกี่ยวกับ เพศ อายุ วุฒิการศึกษา และประเภทของโรงเรียนในการดำรงตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษา เป็นแบบเลือกตอบ

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการวัดพฤติกรรมการจัดการความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษา โดยสร้างเครื่องมือวัดประยุกต์จากแบบของ Thomas and Kilmann Conflict Mode Instrument (อ้างใน เสริมศักดิ์ วิชาลาภรณ์, 2540, หน้า107-111) วัดการจัดการความขัดแย้ง 5 แบบ คือ การเอาชนะ การร่วมมือ การประนีประนอม การหลีกเลี่ยง และการยอมให้ ซึ่งประกอบด้วยคำถาม 30 ข้อ แต่ละข้อมีข้อย่อยชนิด 2 ตัวเลือก

เกณฑ์ที่ใช้ในการแปลความหมายมีดังนี้

กลุ่มที่ 1 ผู้เลือกตอบตัวเลือก ก ในข้อ 3, 8, 10, 17, 25, 28
และตัวเลือก ข ในข้อ 6, 9, 13, 14, 16, 22

แสดงว่าผู้ตอบแก้ไขปัญหาคความขัดแย้งด้วยวิธีการเอาชนะ

กลุ่มที่ 2 ผู้เลือกตอบตัวเลือก ก ในข้อ 5, 11, 14, 19, 20, 23
และตัวเลือก ข ในข้อ 2, 8, 21, 26, 28, 30

แสดงว่าผู้ตอบแก้ไขปัญหาคความขัดแย้งด้วยวิธีการร่วมมือ

กลุ่มที่ 3 ผู้เลือกตอบตัวเลือก ก ในข้อ 2, 4, 13, 22, 26, 29
และตัวเลือก ข ในข้อ 7, 10, 12, 18, 20, 24

แสดงว่าผู้ตอบแก้ไขปัญหาคความขัดแย้งด้วยวิธีการประนีประนอม

กลุ่มที่ 4 ผู้เลือกตอบตัวเลือก ก ในข้อ 1, 6, 7, 9, 12, 27
และตัวเลือก ข ในข้อ 5, 15, 17, 19, 23, 29

แสดงว่าผู้ตอบแก้ไขปัญหาคความขัดแย้งด้วยวิธีการหลีกเลี่ยง

กลุ่มที่ 5 ผู้เลือกตอบตัวเลือก ก ในข้อ 15, 16, 18, 21, 24, 30
และตัวเลือก ข ในข้อ 1, 3, 4, 11, 25, 27

แสดงว่าผู้ตอบแก้ไขปัญหาคความขัดแย้งด้วยวิธีการยอมให้

การแปลความหมายของแบบวัดพฤติกรรมนั้น สามารถทำได้โดยการพิจารณาจากผลสรุปการตอบแบบวัดพฤติกรรมว่า พฤติกรรมแต่ละแบบตอบก็ข้อ แบบพฤติกรรมที่ตอบมากที่สุดแสดงว่าผู้ตอบแบบสอบถามมักแสดงพฤติกรรมแบบนั้น เมื่อเผชิญความขัดแย้ง ตัวอย่างเช่น ผู้ตอบแบบสอบถามมีคะแนนสูงสุดในแบบหลีกเลี่ยง แสดงว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีลักษณะหลีกเลี่ยงเมื่อเผชิญกับความขัดแย้ง

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

ในการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้ศึกษาได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. ศึกษาค้นคว้าเอกสาร แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการความขัดแย้งของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม
2. กำหนดขอบเขตด้านเนื้อหาของแบบสอบถามให้ครอบคลุมเนื้อหาการจัดการความขัดแย้งของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
3. สร้างข้อคำถามในแบบสอบถามแต่ละด้านให้ครอบคลุมเนื้อหาการจัดการความขัดแย้งของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยประยุกต์จากแบบของ Thomas and Kilmann Conflict Mode Instrument (อ้างอิงใน เสริมศักดิ์ วิชาลาภรณ์, 2540, หน้า 107-111) เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อพิจารณาตรวจแก้ไขเนื้อหาและภาษาที่ใช้ ตลอดจนความถูกต้องเหมาะสมของแบบสอบถาม
4. นำแบบสอบถามที่ปรับแก้ไขแล้วเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) และความเหมาะสมด้านเนื้อหา ภาษา และความเหมาะสมทั่วไปของแบบสอบถาม ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน ประกอบด้วย
  - 4.1 รองศาสตราจารย์ ดร.ฉลอง ชาติรูประชีวิน
รองคณบดีฝ่ายบริหาร คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร
  - 4.2 รองศาสตราจารย์ ดร.สำราญ มีแจ้ง
รองคณบดีฝ่ายวิจัย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร
  - 4.3 ดร.อารีย์ โพธิ์บางหวาย
ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนอนุบาลกำแพงเพชร
  - 4.4 นายนาวิน จันอับ
ศึกษานิเทศก์ ระดับ 9 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิษณุโลก เขต 2

4.5 ว่าที่รต.สมศักดิ์ ลาไม้

ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดบ้านมุง อำเภอเนินมะปราง จังหวัดพิษณุโลก

5. นำผลการประเมินแบบสอบถามของผู้ทรงคุณวุฒิมาวิเคราะห์หาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับเนื้อหา (IOC)

+1 หมายถึง แน่ใจว่าแบบสอบถามนี้มีความเหมาะสม

0 หมายถึง ไม่แน่ใจว่าแบบสอบถามนี้มีความเหมาะสม

- 1 หมายถึง แน่ใจว่าแบบสอบถามนี้ไม่มีความเหมาะสม

คำนวณค่าดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถามโดยใช้สูตรค่า ดังสูตร (รัตนะ บัวสนธ์, 2538, หน้า 53)

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อค่า IOC แทน ดัชนีความสอดคล้องในความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ

$\sum R$ แทน ผลรวมของคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด

N แทน จำนวนผู้เชี่ยวชาญผู้เชี่ยวชาญ

5.1 ผลการคำนวณหาค่า IOC จะมีค่าเท่ากับ + 0.60 หรือมากกว่า จึงถือว่าข้อคำถามนั้นใช้ได้ (บุญเชิด ภิญญอนันตพงษ์, 2527, หน้า 68-70) ผลปรากฏว่าแบบสอบถามที่มีค่า IOC อยู่ระหว่าง (0.60-1.00) ถือว่าแบบสอบถามใช้ได้ทุกข้อ

5.2 นำแบบสอบถามมาแก้ไขปรับปรุงแล้ว ตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิเสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบ

5.3 นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try Out) กับผู้บริหารสถานศึกษาชั้นพื้นฐานที่สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดพิษณุโลก จำนวน 30 คน

5.4 นำแบบสอบถามที่ได้ทดลองใช้มาวิเคราะห์หาค่าความเที่ยง (Reliability) ด้วยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha-Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach's Coefficient) (บุญชู ศรีสะอาด, 2545, หน้า 99-101) ได้ค่าความเที่ยง 0.97

5.5 จัดพิมพ์แบบสอบถามเป็นฉบับสมบูรณ์เพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้ศึกษาดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามลำดับ ดังนี้

1. ขอนหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวรถึงผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา จังหวัดพิษณุโลก เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากสถานศึกษา
2. ประสานวัน/เวลา ที่มีการประชุมผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิษณุโลก จังหวัดพิษณุโลก
3. แจกแบบสอบถามด้วยตนเองในวันที่มีการประชุมผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัด พิษณุโลก ในช่วงเดือน ธันวาคม 2552 พร้อมรับแบบสอบถามคืนด้วยตนเอง
4. ในกรณีที่การประชุมฯ ผู้บริหารมาประชุมฯ ไม่ครบ จะดำเนินการสอบถามข้อมูลผู้บริหารที่ไม่ได้เข้าร่วมประชุม เพื่อนำแบบสอบถามไปสอบถามด้วยตนเองต่อไป
5. ได้รับแบบสอบถามคืนมา 214 ชุด จากจำนวน 214 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 และนำแบบสอบถามที่เก็บรวบรวมได้มาวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้ศึกษาดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีการทางสถิติ โดยการตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม แล้วนำมาวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป ดังนี้

ตอนที่ 1 สถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้ความถี่ และร้อยละ แล้วนำเสนอในรูปตารางประกอบการบรรยาย

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการวัดพฤติกรรมการจัดการความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษา โดยสร้างเครื่องมือวัดประยุกต์จากแบบของ Thomas and Kilmann Conflict Mode Instrument (อ้างอิงใน เสริมศักดิ์ วิชาลาภรณ์, 2540, หน้า 107-111) วัดการจัดการความขัดแย้ง 5 แบบ คือ การเอาชนะ การร่วมมือ การประนีประนอม การหลีกเลี่ยง และการยอมให้ ซึ่งประกอบด้วยคำถาม 30 ข้อ แต่ละข้อมีข้อย่อยชนิด 2 ตัวเลือก

เกณฑ์ที่ใช้ในการแปลความหมายมีดังนี้

กลุ่มที่ 1	ผู้เลือกตอบตัวเลือก และตัวเลือก	ก ในข้อ 3, 8, 10, 17, 25, 28 ข ในข้อ 6, 9, 13, 14, 16, 22
		แสดงว่าผู้ตอบแก้ไขปัญหาคือความขัดแย้งด้วยวิธีการเอาชนะ
กลุ่มที่ 2	ผู้เลือกตอบตัวเลือก และตัวเลือก	ก ในข้อ 5, 11, 14, 19, 20, 23 ข ในข้อ 2, 8, 21, 26, 28, 30
		แสดงว่าผู้ตอบแก้ไขปัญหาคือความขัดแย้งด้วยวิธีการร่วมมือ
กลุ่มที่ 3	ผู้เลือกตอบตัวเลือก และตัวเลือก	ก ในข้อ 2, 4, 13, 22, 26, 29 ข ในข้อ 7, 10, 12, 18, 20, 24
		แสดงว่าผู้ตอบแก้ไขปัญหาคือความขัดแย้งด้วยวิธีการประนีประนอม
กลุ่มที่ 4	ผู้เลือกตอบตัวเลือก และตัวเลือก	ก ในข้อ 1, 6, 7, 9, 12, 27 ข ในข้อ 5, 15, 17, 19, 23, 29
		แสดงว่าผู้ตอบแก้ไขปัญหาคือความขัดแย้งด้วยวิธีการหลีกเลี่ยง
กลุ่มที่ 5	ผู้เลือกตอบตัวเลือก และตัวเลือก	ก ในข้อ 15, 16, 18, 21, 24, 30 ข ในข้อ 1, 3, 4, 11, 25, 27
		แสดงว่าผู้ตอบแก้ไขปัญหาคือความขัดแย้งด้วยวิธีการยอมให้

การตอบแบบวัดพฤติกรรมว่า พฤติกรรมแต่ละแบบตอบกี่ข้อ แบบพฤติกรรมที่ตอบมากที่สุดแสดงว่าผู้ตอบแบบสอบถามมักแสดงพฤติกรรมแบบนั้น เมื่อเผชิญความขัดแย้ง ตัวอย่าง เช่น ผู้ตอบแบบสอบถามมีคะแนนสูงสุดในแบบหลีกเลี่ยง แสดงว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีลักษณะหลีกเลี่ยงเมื่อเผชิญกับความขัดแย้ง

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้ศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปที่ทางมหาวิทยาลัยกำหนดให้ เพื่อหาค่าสถิติต่างๆ ดังนี้

1. ค่าเฉลี่ย (Mean)
2. ร้อยละ (Percentage)
3. สัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha-Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach)
4. การทดสอบแบบไค-สแควร์ (Chi-Square tests)